

Z Á P A D O Č E S K Á U N I V E R Z I T A V P L Z N I
F a k u l t a f i l o z o f i c k á
K a t e d r a g e r m a n i s t i k y a s l a v i s t i k y

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložila studentka: Lucie Levandovská

Název práce: Die Problematik der orthographischen Dubletten in der aktuellen deutschen Rechtschreibung / Problematika ortografických dublet v aktuálním německém pravopisu

Hodnotil: Dr. phil. Boris Blahak, M. A.

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn):

Autorka sleduje svůj cíl „popsat fenomén německé ortografie z diachronní i synchronní perspektivy“ a „ozřejmit napětí mezi normou/kodifikací na jedné straně a územ na straně druhé“ (přeloženo z německého originálu práce, str. 2) – to vše na příkladu německých dublet. Tohoto cíle bylo dosaženo v *plném rozsahu*.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Práce vykazuje logickou výstavbu textu vstřícnou navíc vůči čtenáři a sestává z teoretické části zpracovávající literaturu oboru a ze samostatné praktické části vypracované na základě empirických metod. Obě části jsou ve vzájemně vyváženém poměru, který odpovídá vědecké práci.

V *Úvodu* (kapitola 1) se realizuje vlastní uvedení do tématu ortografie s pomocí (pro účely práce dále nevyužitě) „metafory boje“, která ortografii popisuje jako „nutné zlo“ a její zvládnutí coby „kolísání mezi čistou nenávisť a tichou rezignací“ (s. 1). Vedle toho zde autorka přesně formuluje svůj badatelský cíl (viz výše) a jeho aktuální souvislosti, metodu použitou k získání textového materiálu (korpusová analýza) a vlastní výstavbu textu, resp. jeho postup (s. 2).

V *teoretické části* (kap. 2) autorka ukazuje, že je schopna suverénně a jasně kompilovat vědomosti z komplexní oblasti německé gramatiky: zde upoutá vědecky solidní zacházení s různými definicemi centrálních termínů *ortografie, norma, kodifikace, úzus* (kap. 2.2.1), stejně jako *vznik, variabilita, závaznost a proměnnost* (2.2.2). Kapitoly 2.2 až 2.4 nabízejí přehledný nástín vývoje německé ortografie od počátků až po současnost, se smysluplnou akcentací role Konrada Dudenova (2.3) a reformy konce 20./začátku 21. století (2.4). Rozumně je také už zde, v souvislosti s budoucí prací s jednotlivými ortografickými novotvory, odkazováno na typy dublet, které budou prozkoumány v části II. Co do obsahu a struktury lze teoretické části sotva něco vytknout.

Praktická část práce (kap. 3) působí přesvědčivě: úvodem autorka popisuje svůj (vědecky přesný) opakující se postup analýzy dublet: komentář k dubletě – hypotéza – ověření/kvantitativní analýza – grafické vyobrazení. Po krátkém úvodu do principů korpusové analýzy (kap. 3.1) následuje představení DWDS-Korpusu (kap. 3.2) a – mimořádně zdařilé – zdůvodnění výběru jednotlivých dublet, které vzorově zastupují jednotlivé oblasti německého pravopisu (Přiřazení mezi hláskami, Psaní dohromady a zvláště, Velká a malá počáteční písmena a další) (kap. 3.3). Hlavní část třetí kapitoly, kvantitativní analýza (kap. 3.4), potvrzuje v devíti z deseti případů patřičnou hypotézu autorky o více používané variantě z dubletního páru.

Práce se uzavírá kapitolou *Závěr*, která rekapituluje jednotlivé provedené pracovní kroky. Jako hlavní poznatek korpusové analýzy je konstatováno, „že ve více jak polovině zkoumaných dublet převažují ještě ty staré, konzervativní podoby“. A tak lze celkem oprávněně dovozovat, „že většina uživatelů jazyka preferuje staré, roky ověřené formy a že reforma německé ortografie přišla zřejmě s příliš velkým množstvím změn najednou.“ (s. 67, přeloženo z německého originálu práce).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Po formální stránce autorka dokazuje, že je schopna suverénně pracovat se sekundární literaturou. Občasné použití více poznámek pod čarou těsně po sobě (jedna poznámka pod čarou pro jeden zdroj) odporuje vědeckému úzu.

Úprava grafických příloh a tabulek je odpovídající. Také jazyk práce je – odhlédneme-li od občasných odskoků k publicistickému stylu – z velké části adekvátní vědecké práci. K častěji zastoupeným prohrěškům oproti normě patří:

- *chyby v použití členu*, např.: „in [der] Praxis“ (s. 7), „es gibt auch [ein] etymologisches Prinzip“ (s. 8), „des Innen- und Außenministerium[s des] Deutschen Reichs“ (s. 13), „besuchte er [das] hiesige[s] Gymnasium“ (s. 15), „[die] Angelegenheit der Neuregelungen“ (s. 17), „In [der] Erklärung des Gerichts“ (s. 18), „trat [die] Neuregelung in Kraft“ (s. 18), „nach dem Ende [der] Übergangszeit“ (s. 19);
- *nehodně zvolené výrazy*, např.: „Vereinigung“ (místo *Vereinheitlichung*) (s. 8), „eine verschlossene (místo *geschlossene*) Gebietseinheit“ (s. 8), „Am Kopf [místo *an der Spitze*] der Anhänger des phonologischen Prinzips stand Konrad Duden“ (s. 9), „in ihrem Laufe“ (místo *während ihres Verlaufes*) (s. 11), „Noch dazu wurde eine Übergangszeit [...] festgestellt“ (s. 17) (místo *festgelegt/-gesetzt*), „er wurde aus den Vertretern [...] bestanden“ (s. 19) (místo *bestand aus*), „Die [...] Variante wird [...] bewilligt“ (s. 35) (místo *gebilligt*);
- *chyby v interpunkci*: zejména chybějící čárky mezi hlavními a vedlejšími větami;
- *chyby ve slovesných časech*: zejména nahodilé střídání perfekta a préterita (např. str. 10 – 12 a další);

Tyto nepřesnosti ovšem nemají zásadní vliv na celkový pozitivní dojem z práce.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Předkládá se zde jasně strukturovaná závěrečná práce k aktuálnímu, germanisticky relevantnímu tématu, práce, která dosahuje vytčeného cíle s využitím patřičné sekundární literatury a moderních empirických metod a jejíž výsledky jsou přesvědčivě prezentovány co do jazykové i grafické podoby.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

(1) V příkladech dublet č. 1 a 4 se vždy výsledky jednoho ze tří dílčích korpusů významně odlišují od celkových výsledků (č. 1: TK *Blogs* – č. 4: TK *Die Zeit*). Máte pro to nějaké vysvětlení (které možná souvisí se specifičností textových útvarů, které se zde vyhodnocují)?

(2) Jak posuzujete velké množství dublet, které se v německé ortografii objevují nejpozději od roku 2006, z pozice člověka, který se učí němčinu jako cizí jazyk (např. v České republice)?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):

výborně (1)

Datum: 18. 5. 2021

Podpis: